

Projektrapport 2011 för FUNK (Funktionsnedsattas tillgänglighet till scenkonst)

1. Bakgrund och sammanfattning

Redan år 2000 uppmärksammades i ett riksdagsbeslut rätten för personer med funktionsnedsättning att på samma villkor som andra ta del av samhällsservice på olika områden. NMD (Norrlands nätverk för musikteater och dans) har till uppgift att göra musikteater och dans tillgängligt för alla i norra Sverige. Några systematiska insatser riktade till personer med funktionsnedsättning har inte gjorts före 2009. I en mångfalds- och publikanalys har vi konstaterat att bl a personer med funktionsnedsättning i betydligt mindre omfattning än andra deltar i kulturlivet. Vi har också konstaterat att det finns ett intresse bland ensemblerna att skaffa erfarenheter och lära mer om mångfald och integration med inriktning på denna specifika målgrupp. Statens Kulturråd har också antagit en ny strategi för öett tillgängligt kulturliv för alla ö mål 2011-2016ö med tydliga delmål och krav på handlingsplaner. Mot den bakgrunden har NMD tillsammans med Handikappförbunden i de fyra nordliga länen initierat ett samarbete för ökad tillgänglighet till musikteater och dans för personer med funktionsnedsättning.

En projektplan utarbetades under 2009 som har fastställts av NMD:s styrelse och förbundsfullmäktige i mars 2010. Planen är att projekt ska drivas i samarbete mellan NMD och Handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO) under perioden 2010-07-01 ö 2012-06-30. I Jämtland drivs verksamheten under namnet Handikappsamverkan (HSV). I Norrbotten har också samarbete initierats med förbundet Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet (DHR). Grunden för projektet är ensemblernas turnerande produktioner. Det rör sig om ca 120 olika föreställningar per år med potentiell publik på 50-60 olika orter i norra Sverige. Projektets aktiviteter bygger på följande;

Lärande möten

Direkta möten i den dagliga verksamheten mellan personer med funktionsnedsättning och personal från ensemblerna/NMD som lära av/till varandra. Samordnas/planeras av HSO/HSV.

Kompetensutveckling/Inspirationdagar

Inspirationdagar och erfarenhetsuppbyggnad för ensemblernas personal. Samordnas/planeras av NMD

Utveckling av metoder för tillgänglighet

Arbetet syftar till att utveckla metoder för delaktighet och tillgänglighet till scenkonsten med inriktning på personer med funktionsnedsättning. Delaktighet eftersträvas både i planering och i genomförande. Samordnas/planeras av HSO/HSV och NMD gemensamt.

Målet med projektet är att öka tillgänglighet och delaktighet till scenkonsten för personer med funktionsnedsättning. Syftet är att utveckla metoder och rutiner för att långsiktigt säkra arbete med mångfald, integration och ökad tillgänglighet. Det nya med projektet är att det har fokus på hur personer med funktionsnedsättning i direkt kontakt med institutionernas personal kan dela med sig av egna erfarenheter av bristande tillgänglighet. Arbete med handlingsplaner för tillgänglighet ska initieras under projektiden.

Partners i projektet är handikapprörelsen i de fyra nordliga länen samt Scenkonstbolaget i Västernorrland. Finansieringen bygger på sökta projektmedel från Statens Kulturråd, de nordliga landstingen/regioner samt Allmänna Arvsfonden. NMD kommer dessutom att gå in med egna resurser.

Pga. försenade beslut om finansiering av projektet och förskottsinsbetalda bidrag ansöker NMD om att möjlighet att avsluta projektet 2012-12-31.

2. Delrapport för 2011

Projektet har från början planerats för att pågå under två år från juli 2010 till juni 2012. Denna rapport baseras på verksamhet och erfarenheter för kalenderåret 2011. Arbetet i projektet bygger som framgått på att skapa kontakter och lära känna varandra. Detta sker i tre forum; Regional samrådsgrupp, länsvisa grupper för lärande möten samt information i samband med ordförandemöten inom HSO/HSV. Dessutom ska projektet medverka till kompetens/erfarenhetsutveckling samt metoder för tillgänglighet.

Samrådsgrupp NMD/HSO/HSV

Tre möten har hållits med fokus på rapportering och administrativa rutiner. Gruppen är representerad på seminarier och inspirationsdagar som genomförts inom projektet. Fokus i de sammanhangen har legat på den Norrlandsdeklarationen för tillgänglighet som antogs hösten 2010 och den Lathund för tillgänglighet som publicerades hösten 2011.

Lärande möten

Totalt har 14 lärande möten hållits sedan projektstarten. En viktig del av mötena är att lära känna varandra och förstå de problem/den oro som olika parter känner inför mötet med varandra. Men även konkreta satsningar har initierats. Några exempel;

- Den satsning på publikbussar som planeras till Carmen på NorrlandsOperan (NOP)
- Information om FUNK har distribuerats via ABF och HSO:s interna forum.
- Studiebesök för medlemmar inom HSO har genomförts på NOP.
- Flygande huset/NHR (Neurologiskt Handikappades Riksförbund) medverkar i projektet öVad då koreografi?ö
- Syntolkning av föreställning av Svansjön
- Upplevelsepaket (resa, introduktion och föreställning) till tre föreställningar för handikappörelsen i Norrbotten
- Erbjudanden om publikbussar till valda evenemang
- Erbjudanden till valda föreställningar för Frösundas fritidsgrupp.
- Samråd med Share Musics projekt öNorr dunkö för gymnasieskolan
- Omdesign av NMD:s hemsida för ökad information och lättillgänglighet.

Det har tagit tid att utse representanter till lärande grupper i framför allt Jämtland och Norrbotten. Dialogen har något snabbare kommit igång i Västerbotten och Västernorrland. En osäkerhet har initialt funnits inom HSO/HSV om vad man från projektet FUNK förväntar sig av dem. En viktig uppgift för projektet är att skapa insikt om möjligheterna att ta del av samhällets utbud av scenkonst och större trygghet vid besök av evenemang. Det handlar i grund och botten om att lära känna varandra. Ser man till ensemblerna handlar det främst om att inkludera tillgänglighetsaspekten i hela planeringsprocessen.

NMD:s hemsida har under hösten 2011 omarbetats för ökad funktionalitet och ökad tillgänglighet med funktioner för anpassning av hemsidan för bättre läsbarhet. Liknande processer pågår också inom ensemblerna.

Information på ordförandemöten

Vid sju tillfällen har information lämnas från projektet vid ordförandemöten i olika delar av handikappörelsen. Det huvudsakliga skälet till detta är att skapa förankring och förståelse för projektet bland företrädare för målgrupperna.

Kompetens/erfarenhetsutveckling

- Tillgänglighetsseminarier: Två välbesökta seminarier har hållit under 2010. Seminariet den 12 april lockade ca 30 deltagare och seminariet den 25 november ca 80 deltagare (varav hälften kom från Folket Hus och Park i Övre Norrland). Samarbete med Scenkonstbolaget i Västernorrland.
- Norrlandsdeklarationen: En deklARATION för funktionsnedsatta personers rätt till tillgänglighet till scenkonsten.
- Vad då koreografi?: Deltagare i Flygande Husets konstgrupp skapar koreografier för dansarna vid NorrDans. Kommer att återupptas våren 2012.
- MOD-utbildning NorrlandsOperan: En utbildning för ledningsgruppen om Mångfald och Dialog. Följs upp under 2012 med en utbildningsdag för hela personalen.
- Tillgänglighetsseminarium för Folkets Hus och Park: Genomförs i Övik den 24 nov. 2011 i samarbete med Scenkonstbolaget. .
- Inspirationsdagar med Teater Barda: Genomförs under hösten 2012. Fokus på delaktighet.
- Projektet NorrDunk: Scenkonstens kreatörer möter elever ur gymnasieskolan i dialog om skapande.
- Lathund för tillgänglighet. Initierad av Scenkonstbolaget i Västernorrland med stöd av bl a NMD.

Den korta projektiden och de begränsade resurserna för FUNK gör att det inte är möjligt att erbjuda längre och mera heltäckande kompetensutveckling. Insatserna bygger på att i dialog med ensemblerna ge förutsättningar att planera för mera långsiktig kompetensutveckling och handlingsplaner. Samtidigt har vi kunnat konstatera att behovet av ökad erfarenhet av att närma sig scenkonst är stort även inom handikappörelsen.

Dessutom följer projektet FUNK arbetet inom Scenkonstbolaget i Västernorrland med projektet Scenkonst för alla och arbetet med öLathund för tillgänglighetö samt kompetensutvecklingsprojektet Våga mötas - om tillgänglighet. Det samarbetet innebär att personal från ensemblerna har inbjudits till Grundutbildning om tillgänglighet arrangerad av Scenkonstbolaget. Mera specialiserade utbildningar kommer att erbjudas under 2012. Den öLathund för tillgänglighetö som Scenkonstbolaget har utarbetat med stöd av bl a NMD kan användas för utbildning både inom ensemblerna och projektets målgrupp (handikappörelsen).

Metoder för tillgänglighet

- Publikbussar: Kostnadsfria bussar har erbjudits till utvalda organisation inom HSO/HSV till föreställningar av öDancer in the darkö, öPå Norrbottenö, öKvartö, öTelloö och öSvansjönö.
- Frösunda fritidsförening: Fritidsföreningen har till uppgift att erbjuda sina kunder aktiviteter med olika inriktning på bl a matlagning, bio, idrottsevenemang, kurser, motion etc. Under våren 2011 erbjöds Scenkonstbolagets uppsättning av öSvansjönö som en aktivitet.

Dessa erbjudanden har väckt litet intresse. Informationen har spridits via HSO/HSV:s och Frösundas interna informationsforum. Mer marknadsföring hade sannolikt behövts. Men det är kanske också ett utslag av att vi har mött attityder av osäkerhet vid möten med personer från handikappörelsen inför besök av konsert/ föreställning. Det handlar om praktiska saker och bemötande. roducenter/arrangörer måste erbjudas utbildning om detta. Under 2012 erbjuds ett upplevelsepaket i Norrbotten till medlemmar/organisationer inom handikappörelsen.

Initiera arbete för långsiktig tillgänglighet

I kulturrådets strategi för öEtt tillgängligt kulturliv för alla ö mål 2011-2016ö nämns fem delmål för ökad tillgänglighet inom kultursektorn; Ökad fysisk tillgänglighet, ökad tillgänglighet till information, ökad tillgänglighet till arrangemangens innehåll, ökat deltagande samt fler handlingsplaner.

- Handlingsplaner: Under hösten 2011 har projektet FUNK initierat ett arbete med handlingsplaner för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det arbetet kommer att fortgå under hela 2012 som en del av NMD:s och ensemblernas uppdrag.

Medvetenheten om insatser för ökad tillgänglighet till scenkonsten för funktionsnedsatta har ökat. Det arbetet pågår redan idag. Som exempel kan nämnas bl a samproduktion inom Estrad Norr med Teater Barda, lokalanpassningar inom NorrlandsOperan, Scenkonstbolagets/NorrDans projekt öVåga mötas- om tillgänglighetösamt Piteå Kammaroperas satsning på upplevelsepaket. Men ett långsiktigt arbete med denna aspekt av tillgänglighet kräver handlingsplaner.

Vi sitt möte den 6 december 2011 beslutade NMD:s förbundsfullmäktige att rekommendera berörda landsting och Region Västerbotten i egenskap av ägare att göra Norrlandsdeklarationen för tillgänglighet till ett generellt direktiv för den regionala scenkonsten i de fyra länen. Något som också stöds av Scenkonstbolaget.

3. Aktiviteter 2012 initierade av FUNK

- Erbjudanden om publikbussar till organisationer inom HSO/HSV
- Upplevelsepaket från Norrbottensmusiken/Norrdans
- Lärande möten mellan ensemblerna och HSO/HSV
- Handlingsplaner för tillgänglighet (hela 2012)
- Samverkan med Scenkonstbolagets projekt Våga mötas- om tillgänglighet (hela 2012)
- Inspirationsdagar med föreställningen öEn störd julö med Teater Barda (hösten 2012)
- Lansering av öLathund för tillgänglighetö
- Dokumentation/Information/Slutrapport.

Teater Barda är en scenkonstgrupp där skådespelarna består av personer med en utvecklingsstörning eller ett psykiskt funktionshinder. Barda vill skapa kvalitativ scenkonst som på ett seriöst sätt utvecklar deltagarnas färdigheter som skådespelare och samtidigt utvecklar kunskapen om personer med funktionshinder för alla som kommer i kontakt med gruppen. Teater Barda är en del av länsscenkonsten i Jämtland, Estrad Norr, och finns i Östersund.

Dessutom kommer Norrdans under 2012 att bjuda in det integrerade danskompaniet StopGAP (fr England) i augusti med föreställningar, utbildning och workshops i Härnösand och Sundsvall. Man ger också ut studiematerialet Dags för dans (om att se dans) som kommer att distribueras till samtliga föreningar inom handikapprörelsen i Västernorrland. Norrdans planerar också att våren 2012 göra en ny satsning med projektet öVad då koreografi?ö tillsammans med NHR Västernorrland. Dansavdelningen vid NorrlandsOperan planerar tillsammans med Balettakademien och danskompaniet Spinn under 2012 en kurs om integration av personer som är rullstolsburna i dansproduktioner. Samarbete sker även med Ögonblicksteatern och deras satsning Festival Normal.

4. Förlängning av projektperioden till 31 december 2012

Hösten 2010 kom det konkreta arbetet med aktiviteter i projektet igång först i september/oktober. Samtidigt kom beslutet om projektbidrag för 2011 bl a från Kulturrådet först i månadskiftet maj/juni. Detta innebar att aktiviteterna under det första året av projektet i vissa delar kom igång något förskjutna i tid. Vissa angelägna aktiviteter kan dessutom inte genomföras/avslutas förrän hösten 2012. Samtidigt har landstingen i Jämtland och Norrbotten gjort en förskottsinsbetalning av deras bidrag för 2012. Det innebär att det finns ett positivt saldo i projektet per 2011-12-31. Styrelsen har därför beslutat att ansökan om att projektets sluttidpunkt skjuts fram till den 31 december 2012. Detta påverkar inte projektbudgeten utan förlängningen kan genomföras inom samma ekonomiska ramar som tidigare presenterats.

2012-01-19/Jan Johansson